

Handläggare, telefon
Anna-Lena Eriksson, 0926-74003

OBSERVERA ATT DETTA ENBART ÄR ETT

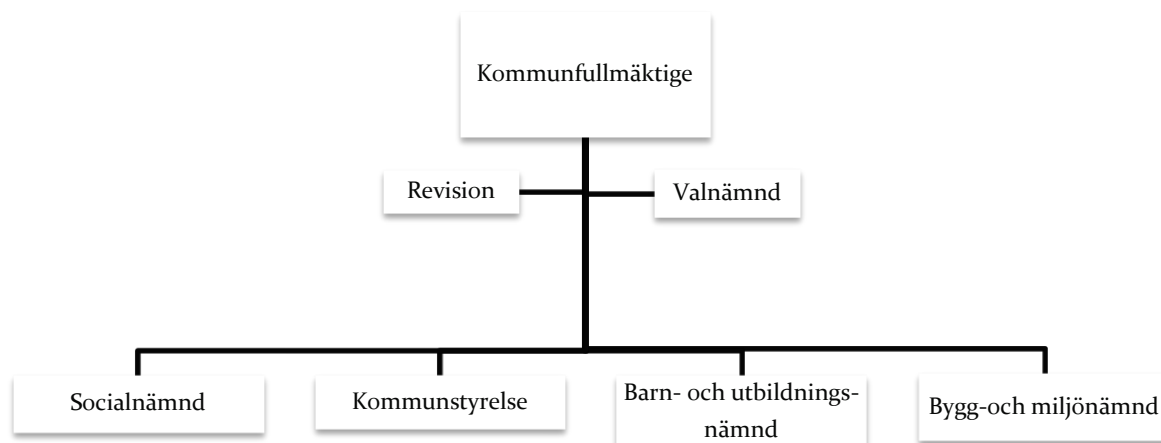
ARBETSMATERIAL!!!

Översyn av politiska organisationen/kommunala nämndsorganisationen

Bakgrund

Kommunstyrelsen 2016-09-12 § 67 beslutade att se över den nuvarande politiska organisationen.

Kommunens politiska organisation är idag en traditionell organisation, bestående av kommunstyrelse, socialnämnd, barn- och utbildningsnämnd respektive bygg- och miljönämnd. Inget större ingrepp i den formen är gjort sedan den formen inrättades. Någon mindre justering har gjorts under senare år – antalet nämndsledamöter har minskats (redan år 2008 utredde man förslag till en ny politiskt organisation se bilaga 1). Kommunfullmäktige 2018-02-26 § 9 beslutade att minska kommunfullmäktiges storlek från idag 31 ledamöter till 25 ledamöter.

Handläggare, telefon
Anna-Lena Eriksson, 0926-74003

Idag efterlyser politiken en annan styrmodell, för att få snabbare och enklare beslutsvägar inom den kommunala organisationen och skapa en balans mellan politiker och tjänstemän som ska leda till ökad verksamhetsutveckling samt vara resursbesparande. Den styrformen innebär att nämnderna socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden avskaffas och fungerar som utskott till kommunstyrelsen. I Norrbotten har bland annat Älvsbyns, Pajala respektive Arjeplogs kommun genomfört en sådan styrmodell. Representanter från Älvsbyns kommun har varit hit till Överkalix och berättat om hur de arbetar där. För ett antal år sedan har det även genomförts studiebesök till Älvsbyns kommun för att få den informationen på plats. Valnämnden samt Revision får ej avskaffas utan måste finns kvar, vilket är reglerat i kommunallagen. Bygg-och miljönämnden är en nämnd som också måste vara intakt på grund av jävsfrågan (som bland annat berör kommunens egna bygg- och miljöärenden bygglov, miljöärenden).

Handläggare, telefon
Anna-Lena Eriksson, 0926-74003

Tillgången politiker per invånare i Överkalix kommun

Vid tidigare utredning från 2008 (51 invånare per politiker år 2007 enligt undersökningar av SCB 2007) visar på att vi har mycket god tillgång till politiker i kommunen. Idag finns även i rapporten Demokratistatistik rapport 22 (förtroendevalda i kommuner och landsting 2015) sid 12, utgiven av SCB (statistiska centralbyrån), siffror som visar på att vi fortfarande i vår kommun har god tillgång till politiker per invånare (50 invånare per politiker). Överkalix kommun är på 5:e plats idag av hela landets 290 kommuner på tillgången politiker per invånare.

Studiebesök Norsjö 31 januari 2017

Studiebesöket innehöll en mycket bra information från Norsjö kommun om deras arbete vid förändringen till dagens politiska organisation. De som medverkade när vi genomförde studiebesöket var kommunchef, kanslichef, nämndsekreterare samt kommunstyrelsens ordförande. En styrgrupp samt en arbetsgrupp bestående av politiker arbetade processinriktat inför genomförande av organisationsförändringen. Detta efter beslut från kommunfullmäktige att tillsätta en styrgrupp samt en arbetsgrupp att se över organisationen. Styrgruppen tilldelades befogenhet att besluta om erforderlig tjänstemannamedverkan vid utredningsarbetet. Deras övergripande mål med deras förändring av den politiska organisationen var främst att stärka kommunfullmäktiges makt och inflytande, att kommunfullmäktige fokuserar sitt arbete mot mål och utveckling, man ville vitalisera kommunfullmäktige, skaffa en kostnadseffektiv politikerorganisation och få bort stuprörstänkandet. Slutligen att förbättra medborgarnas möjligheter att på ett enkelt och effektivt sätt påverka den kommunala demokrati och utveckling samt öka kommunsamverkan.

Norsjö kommunrepresentanter gav oss från Överkalix kommun följande att tänka på och som de ansåg var mycket viktigt:

Att kommunfullmäktige som högsta organ beslutar att uppdra till en arbetsgrupp samt styrgrupp att börja se över organisationen för att skapa en "Överkalixmodell". Detta för att få en sådan bred politisk förankring som möjligt, eftersom det är politikerna som själva ansvarar och utformar organisationen och själv bestämmer när tjänstemannen skall vara med i processen. Däremot är det tjänstemännens ansvar att därefter forma förvaltningsorganisationen efter det. Det är även viktigt att styrdokument som bland annat delegationsordningar och reglementen (arvodes respektive nämndsreglemente) uppdateras i paritet med förändring av den politiska organisationen. Tiden för omorganisationen tog 2 år för Norsjö kommun.

Handläggare, telefon
Anna-Lena Eriksson, 0926-74003

Arbetsgrupp ny politisk organisation

Kommunstyrelsen 2017-02-06 § 19 beslutade efter studiebesöket till Norsjö att tillsätta en arbetsgrupp ny politisk organisation. Arbetsgruppen består av 5 politiker samt två tjänstemän. Syftet med arbetsgruppens arbete är att utarbeta ett förslag till en ny politisk organisation. Kommunfullmäktige 20170925 § 65 beslutade att uppdra till politisk arbetsgrupp att ta fram förslag till ny politisk organisation med inriktning att träda ikraft 1 januari 2019, i syfte att bestå av utskottsmodell kommunstyrelse med tillhörande tre utskott allmänna utskottet, barn- och utbildningsutskottet samt sociala omsorgsutskottet.

Tankar om den ”nya organisationsmodellen”

Stuprörstänket försvinner och arbetet med mål, visioner och mer konkreta mål för verksamheten förbättras. Exempelvis har vi idag en lång utdragen budgetprocess. Att enbart minska nämndernas storlekar från exempelvis 9 mannanämnd till 7 mannanämnd gör alltså ingen skillnad. Enda fördelen med att enbart göra minska nämndernas storlek är att det kan underlätta för framtida kommande politiska rekryteringar, med ett minskat antal ledamöter. Däremot så är allt annat lika som i dag med långa beslutsvägar, stuprörstänk som kvarstår ute i verksamheterna, osv.

Budgeten tas väldigt sent i vår kommun och det föregås av en ständigt lång utdragen dialog med andra nämnder för att få en samsyn och enhetlig budget för hela Överkalix kommuns förvaltning. Ibland brukar också beslutsprocessen föregås av politiska skiljelinjer när budgeten ska antas vid novemberfullmäktige. Fokus ligger ofta på fördelningen av ramarna budgeten mellan nämnderna, osv. Ett sätt att komma tillrätta med detta samt budgetunderskott är att ha en organisation som denna. Detta då alla tillsammans måste jobba tillsammans för ett gemensamt mål att lösa budgetunderskottet för en nämnd som med för att det inte blir något underskott. Många kommuner har genomfört just denna modell för att lösa sina ekonomiska underskott samt jobba mer målinriktat i sin verksamhet. Innehållet i vad det skall innehålla blir då mer kvalitets och målinriktat.

Med enbart en facknämnd, kommunstyrelsen samlas budgetarbetet under ett paraply det vill säga inom en nämnd=förvaltning. Budgetproceduren blir därigenom mer enhetlig och kan arbetas mer på ett enklare sätt. I själva proceduren skapar/uppdrar politiken de visioner och mål som verksamheten ”Överkalix kommun” ska ha. Det ska sedan bearbetas i det budgetdokument, som förvaltningen har arbetat fram och som politiken sedan ska använda sig av när beslut fattas.

Handläggare, telefon
Anna-Lena Eriksson, 0926-74003

När det handlar om allt politiskt nämndsarbete samlas allt under nämndsekreterare för kommunstyrelsen, och beslutsvägarna från att ett ärende väcks till slutgiltigt beslut blir betydligt snabbare. Med utskottsmodellen behöver allt passera kommunstyrelsen innan det är slutgiltigt beslutat. Beredningar inför kommunstyrelsens sammanträde är därför ett måste. Tydlig delegationsordning till bör utarbetas som berör kommunstyrelsen och dess utskott samt att kommunstyrelsens reglemente omarbetas. Ärendedigniteten i kommunstyrelsen blir alltså större och för att göra kommunfullmäktige mer levande så sänds ärenden av större vikt till kommunfullmäktige för beslut som tidigare togs av kommunstyrelsen. Detta medför att kommunfullmäktige blir mer vitaliserat.

Den enda nämnden som finns kvar är bygg & miljönämnden som måste finnas kvar för att det ofta är ärenden som berör kommunens egna verksamhet och då hamnar kommunstyrelsen som "nämnd" i en jävssituation.

Rekrytering av nya politiker, arvodesreglemente mm

Idag har vi en åldrande befolkning i Överkalix, det speglar också av sig bland vår politiker och svårigheten att rekrytera politiker i framtiden. Detta gäller för hela den politiska valmanskåren i Överkalix. Därför är det viktigt att kunna möta framtidens politiker i förhållande till den organisationsstorlek/sammansättning som vi har att erbjuda. En kommunal verksamhet fungerar inte utan politiker och en tröggörlig politisk organisation speglar då av sig på förvaltningsorganisation.

Det som också måste ses över är arvodesreglementet för de förtroendevalda. Detta då "nämndsordföringarna" försvinner ifall den nya styrmodellen implementeras. Dock är det inget som säger att ersättningsnivåerna ska minska. Detta då du fortfarande kan behålla "ordförandeposten" i det nya utskottet. Som utskottsordförande ska du vara representerad som ordinarie ledamot i kommunstyrelsen. Du ska även delta i de politiska beredningar som genomförs före ett kommunstyrelse sammanträde. Detta för att "sammankoppla" alla ärenden som ska till kommunstyrelsen från utskotten. Tillsammans med övriga ordföringar bestämmer ni alltså dagordningen för mötet. En fördel med detta är att ni tillsammans lämnar förslag till beslut och har ett enhetligt resurstänk som gäller för **hela** den kommunala verksamheten.

Förvaltningsorganisationen

Överkalix kommun har i dag ca 400 anställda, varav tjänstemannaorganisationen består av ca 50 medarbetare. En mycket liten tjänstemannaorganisation där många av

Handläggare, telefon
Anna-Lena Eriksson, 0926-74003

medarbetarna har många samt varierande arbetsuppgifter. Ett förändringsarbete i den politiska organisationen som Överkalix kommun har som målsättning att genomföra medför även att förvaltningsorganisation i kommunen **parallellt** måste ses över. Detta för att det annars kan bli problematiskt att veta vilken roll du har i verksamheten. Exempelvis försvinner "förvaltningschefsrollen" socialchef och skolchef och de blir istället verksamhetschefer (med eget budgetansvar för det området) direkt underställd kommunchefen i en enda myndighet – kommunstyrelsen. Dessa nyckelpersoner måste förankra/leda sina verksamheter efter den nya ordningen. Ett nytt organisationsschema för förvaltningen måste därför arbetas fram. Det är därför viktigt med utbildning av både politiker och tjänstemän hur den nya processmodellen fungerar för verksamheterna.

Allt som dagens myndighetsutövning innefattar inom social- respektive skolförvaltning regleras i nämndernas reglemente och delegationsordningar. Men med en ny styrmodell kommer dessa att regleras i kommunstyrelsen reglemente samt delegationsordning. Mer utförligt kan sägas att när det gäller beslut om myndighetsutövning mot enskild regleras det i kommunstyrelsens delegationsordning, samt i en delegationsordning för, arbetsutskottet, barn- och utbildningsutskottet, socialutskottet. Exempelvis i kommunstyrelsens delegationsordning kommer dessa frågor att delegeras till "utskotten" ex. vis social- och omsorgsutskottet respektive barn- och utbildningsutskottet. Där dennes ordförande exempelvis socialutskottets ordförande har delegation att fatta beslut i LVU (lagen om vård av unga). Kommunstyrelsens sammanträden fortsätter att vara öppna för allmänheten efter att alla sekretessärenden behandlats.

Handläggare, telefon
Anna-Lena Eriksson, 0926-74003

Arbete/tidplan för genomförande av ny organisation

Beslut i kommunstyrelsen september 2016 om att börja se över organisation samt uppdra till Anna-Lena Eriksson, kommunsekreterare att utreda framtida politiska organisation

Återrapportering till kommunstyrelsens arbetsutskott sammanträde i december 2016.

Beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott december 2016 -uppdra till Astrid Isaksson, kommunchef att utreda framtida förvaltningsorganisation, uppdra till Anna-Lena Eriksson, kommunsekreterare att se över bildanden av ny delegationsordning, reglementen för den nya organisationen samt uppdra till förvaltningscheferna att se över nämndernas delegationsordning samt reglementen för att de harmonierar med ny delegationsordning samt reglemente

Beslut i kommunstyrelsen februari 2017 att tillsätta en arbetsgrupp ny politisk organisation.

Träffar i arbetsgruppen mars 2017, maj 2017 samt augusti 2017, januari 2018

Återrapportering till kommunstyrelsens arbetsutskott sammanträde i mars 2017 ,augusti 2017 ,kommunstyrelsen september 2017, kommunfullmäktige september 2017 (Kommunfullmäktige 2017-09-25 § 65 beslutade att: - Uppdra till politisk arbetsgrupp att ta fram förslag till ny politisk organisation med inriktning att träda ikraft 1 januari 2019 i syfte att bestå av utskottsmodell kommunstyrelse med tillhörande tre utskott allmänna utskottet, barn- och utbildningsutskottet samt sociala omsorgsutskottet)kommunstyrelsen februari 2018.

Vid senaste träffen som arbetsgruppen hade 2018-01-10 enades arbetsgruppen om att slutgiltigt beslut avseende politisk organisation skall vara klar i juni 2018.